

ИЗВОД ИЗ РЕГИОНАЛНОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

("Службени лист АПВ", бр. 22/2011)

Основни циљ **демографског развоја** АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама. Бржи привредни развој и радикалне мере популационе политике треба да успоре и ублаже неповољне демографске трендове, односно присуство негативних природних, миграционих и структурних демографских процеса у АП Војводини.

Основни циљ у домену **мреже насеља** је одрживи просторно-функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја, која ће бити инструмент уравнотеженијег просторног развоја. Општина Нови Кнежевац тренутно не припада ни једном функционалном урбаном подручју, а Нови Кнежевац је дефинисан као локални центар. У наредном периоду може се очекивати да ће поједина подручја, која тренутно нису у саставу ниједног функционалног урбаног подручја ући у састав неког од њих. За општине које у планском периоду ипак не буду интегрисане у неки од планираних ФУП-ова биће дефинисане политике, које ће омогућити њихов самостални развој и даљи напредак, а односе се на подршку одређеним развојним пројектима (нпр. пројекат у оквиру еврорегије ДКМТ "Индустријски парк на тремеђи Рабе" у општини Нови Кнежевац).

Основни циљ у домену **јавних служби** је постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга. Од јавних служби, РПП-ом је предвиђено: образовање - основно и средње образовање; здравство - амбуланта, дом здравља и специјална болница; социјална заштита - центар за социјални рад и брига о старима; култура - дом културе и библиотека; спорт - фискултурна сала и отворени спортски терени.

Основни циљ развоја **привреде** је јачање позиције и привредне конкурентности Војводине на принципима одрживог развоја и веће територијалне кохезије.

Заштита и коришћење пољопривредног земљишта на подручју АП Војводине се заснива на концепту одрживог **пољопривредног развоја**. Захваљујући својим особинама и комплексним функцијама, земљиште представља есенцијални природни ресурс, а његово одрживо коришћење и заштита, један је од кључних елемената остваривања одрживог развоја.

За разлику од традиционалне породичне пољопривреде, која учествује у очувању диверзитета и обликовању пејзажа, интензивна производња на великим комплексима представља опасност по квалитет земљишта, воде и ваздуха. Зато одрживи развој и управљање ресурсима на начин који задовољава потребе садашњих генерација, без угрожавања права будућих генерација да задовоље сопствене потребе, представља једину могућност.

Са становишта одрживости, приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од пренамене у непољопривредне сврхе, а основни циљ је формирање одрживог и ефикасног пољопривредног сектора, који ће допринети конкурентности привреде.

Концепција развоја пољопривреде и производње хране захтева акцију у којој би учествовали сви од шире друштвене заједнице, преко локалне самоуправе, до организација пољопривредника и самих индивидуалних произвођача, а неки од најважнијих праваца деловања су:

- стимулација и повећање инвестирања у рурална подручја,
- државне и инвестиције локалних самоуправа у развој предузећа у селима,

- уређење инфраструктуре и развој установа у руралним подручјима,
- формирање институција за развој малог агробизниса и предузетништва,
- развој задругарства и саветодавства,
- едукација руралног становништва,
- увећање и рационално коришћење земљишног фонда,
- стимулација изградње и коришћења система за наводњавање.

Будући да се на подручју АП Војводине могу без тешкоћа испунити услови за органску производњу, ова област у будућности може представљати значајан сегмент пољопривреде, нарочито у производњи воћа, грожђа и поврћа.

Основни циљ органске пољопривреде је производња хране високог квалитета (нутритивног и здравственог), развој одрживе пољопривреде, која неће негативно утицати на екосистем, него ће допринети његовом очувању, одржавање и повећање плодности земљишта путем узгоја махунарки, применом стајског и зеленишног ђубрива, компостирањем и плодоредом.

Немогуће је посматрати развој пољопривреде одвојено од развоја села. Стога је неопходно значајно улагање у инфраструктурно опремање руралних подручја. Као основни циљ дефинисано је очување биолошке виталности руралних подручја, кроз повећање квалитета живота, обнову и подизање економског нивоа. На основу таквог опредељења, концепција руралног развоја заснива се на одрживој експлоатацији ресурса основних привредних грана (пољопривреда), а са друге стране, на диверсификацији руралне економије и афирмацији "мекших" развојних фактора, као што су туризам и рекреација.

АП Војводина располаже значајним капацитетима агроиндустрије, прерађивачким и складишним, оспособљеним за прихват и прераду свих врста пољопривредних продуката, присутних на овом подручју. Оно што прехрамбену индустрију издваја од осталих, је што се скоро без изузетка ослања на сировине домаћег порекла, а у извозу остварује највећи девизни ефекат.

Концепција развоја **рибарства** заснива се на одржавању и планирању нових рибњака у оквиру интегралних речних система у депресијама уз веће водотоке, посебно у недовољно развијеним и пограничним општинама, на необрадивом пољопривредном земљишту. Као најважнија мера за очување и унапређење рибљег фонда у риболовним водама издваја се заштита и унапређење природних рибљих плодишта.

Риболовне воде су протеклих деценија порибљаване искључиво рибњачким шараном, тако да порибљаване (задњих неколико година) аутохтоним дивљим шараном и лињаком, представља квалитативну новину. У наредном периоду број аутохтоних врста којима се врши порибљаване треба проширити и на оне врсте чија је вредност пре свега еколошка, уз редукцију алохтоних врста.

Основни циљ развоја **шумарства и ловства** је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развоја ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Према концепцији просторне организације и структуре **индустрије** у АП Војводини општина Нови Кнежевац се налази у коридору развоја регионалног значаја (Нови Кнежевац-Кикинда-Зрењанин-Ковин), што ствара значајне развојне могућности у наредном периоду (са перспективом да центар општине постане привредни центар IV ранга). У општини Нови Кнежевац планиране су индустријске зоне и индустријски паркови.

Један од основних привредних циљева је и развој одрживог **туризма**, уз сарадњу приватног, јавног и невладиног сектора. Остали циљеви су: изградња и одржавање туристичке инфраструктуре, развој бицикличког саобраћаја, подизање свести локалног становништва о значају развоја туризма, као и формирање препознатљивог имиџа туристичке понуде, у складу са савременим трендовима на иностраном туристичком тржишту.

Простор општине Нови Кнежевац у односу на издвојене туристичке дестинације, према РПП АП Војводине, налази се у оквиру туристичке дестинације Суботица и Горње Потисје (заједно са Тисом, Кањижом, Северно-банатским виноградарским подрегионом, салашима и ловиштима).

За даљи развој туризма на подручју општине Нови Кнежевац од посебног значаја је река Тиса, као деоница мађарско-српског пловног система са развијеним наутичким туризмом, села и салаши за развој руралног туризма, ловишта на ширем подручју Горњег Потисја, као основа развоја ловног туризма, док изградња бицикличких стаза пружа могућности развоја циклотуризма.

Реализујући принципе из ППРС-а, Регионални просторни план АП Војводине је утврдио концепцију развоја **саобраћајне инфраструктуре** кроз успостављање/системско формирање (путна мрежа државних путева II реда, регионалне и локалне пруге, национални пловни путеви, луке и објекти, регионални аеродром) интегрисаног саобраћајног система, који ће имати основну улогу међуопштинског, регионалног и субрегионалног повезивања, као и трансграничну сарадњу региона са обе стране границе. Развој регионалне саобраћајне мреже има и значајну улогу у употпуњавању основне мреже државних путева I реда и аутопутева.

Реализација одрживог развоја саобраћаја према дефинисаним циљевима и принципима захтева: обавезну израду саобраћајних студија или других саобраћајних анализа, у складу са законском регулативом, које ће показати оправданост предложених решења (планирање нових коридора, локацијско одређивање траса, потребне капацитете, просторну, саобраћајну, функционалну и економску оправданост), као и истраживања која морају бити спроведена уз пуну координацију и потпуну уједначеност критеријума, дефинисаних од стране надлежних органа и институција. На овај начин саобраћајну мрежу државних путева на предметном подручју потребно је третирати као јединствен систем, у ком приоритет на државним путевима има транзит (измештање транзитног саобраћаја из насељених места).

Планским активностима предвиђеним РПП АП Војводине у домену **путног саобраћаја** утврђене су и активности на (пројектовању и изградњи) на путном правцу, државни пут I реда: Бала (веза са Румунијом) - Чока (Р-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), (Банатска магистрала); обилазнице око насеља као сегмената постојећих путних праваца: ДП бр. 111 и бр. 112 око Новог Кнежевца - до 2015 год., као и активности на планираним путним правцима регионалног значаја, правац Нови Кнежевац - Црна Бара и деоница ка Кањижи са новим мостом преко Тисе - у периоду после 2015. године.

Регионалним просторним планом АП Војводине, кроз простор општине Нови Кнежевац пролази међународна бицикличка стаза – циклоридор 11¹ (EuroVelo - европска мрежа бицикличких рута: рута 11 (уз Тису)). За утврђивање међунасељских бицикличких коридора (локалног и регионалног значаја) основа ће бити просторни планови јединица локалне самоуправе, док ће обезбеђење услове за кретање бицикала унутар насеља бити обавеза градова - локалних самоуправа.

У оквиру развоја **железничког саобраћаја** планира се реконструкција и модернизација постојеће локалне пруге на правцу Нови Кнежевац – Чока, прекатегоризација локалне пруге Кикинда – Банатско Аранђелово, као и обнова деонице Банатско Аранђелово – Рабе у рангу регионалне пруге.

¹ Cap du nord - Les lacs finlandais - Helsinki - Tallin - Tartu - Vilnius - Varsovie - Cracovie - Kosice - Belgrade - Skopje - Thessaloniki - Athens

Планске активности из ППРС из домена **водног саобраћаја** су кроз РПП АПВ надограђене са класификацијом, где су у оквиру обухвата ППО утврђене локална лука, развијени локални логистички центар са интермодалним терминалом (тачка прикупљања робних токова) у зони Новог Кнежевца.

Регионалним планом АП Војводине планира се изградња/отварање међународног приоритетног путног граничног прелаза: Рабе – Кибекхаза - Бабе Веке ("Triplex"). Ради повећања ефикасности саобраћајног система у АП Војводини потребно је у периоду до 2020. године изградити, тј. модернизовати путни гранични прелаз Бала.

У домену **водних ресурса** основни циљ је одрживо коришћење вода, уз адекватне мере заштите. Оперативни циљеви су: успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине, рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе, искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема, успостављање економске цене воде, смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења, рецикулација коришћених вода и унапређење система заштите од спољних вода (поплава).

У области **водопривредне инфраструктуре** општи циљ је уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода. Оперативни циљеви су: усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима водопривреде са захтевима директива ЕУ о водама, спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода и одбрана од поплава.

Развој **енергетике** подразумева ревитализацију, реконструкцију и модернизацију постојећих енергетских објеката у циљу сигурности, поузданости, смањења губитака, смањења негативних утицаја на животну средину, повећање удела коришћења расположивих потенцијала, рационализацију коришћења енергије и енергената на свим нивоима, повећање енергетске ефикасности (производња, пренос, дистрибуција, потрошња), изградња нових енергетских објеката у складу са растућим потребама и обезбеђењу поузданог и квалитетног снабдевања енергијом и енергентима, нарочито неконвенционалних извора енергије, у циљу достизања потребног удела коришћења обновљиве енергије у укупној финалној производњи и потрошњи.

Концепција изградње **електроенергетске преносне мреже** је у директној вези са изградњом обновљивих извора енергије, растућим потребама и обезбеђењем сигурног снабдевања електричном енергијом.

Развој **дистрибутивне ЕЕ мреже** ће се одвијати у складу са Средњорочним плановима надлежног предузећа ЈП ЕПС-а, односно Привредног друштва за дистрибуцију електричне енергије "Електровојводина". На територије општине Нови Кнежевац планирана је трафостаница 110/20kV и прикључни 110 kV далековод. Такође, предвиђа се потпуни прелазак на 20kV напонски ниво, тј. прелазак са тростепене трансформације. Остале трафостанице 20(35)/110 kV за прикључење енергетских производних објеката на обновљиве изворе енергије, за потребе великих потрошача и ТС 110/20 kV ће се градити у складу са плановима развоја електродистрибутивних предузећа.

У области **термоенергетске инфраструктуре** посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије.

Од посебног значаја је улагање у нове енергетске изворе са новим гасним технологијама и когенерацијске производне објекте са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије.

Коришћење **геолошких ресурса** АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара. Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Ратификацијом Уговора о оснивању Енергетске Заједнице Југоисточне Европе (2005. год), Република Србија је прихватила обавезу примене директива везаних за коришћење **обновљивих извора енергије** (2001/77/ЕС и 2003/30/ЕС). Процењује се да би на подручју АП Војводине у наредном десетогодишњем периоду учешће неконвенционалних енергетских извора у укупној потрошњи могло да достигне око 20%. Потенцијалну енергију из обновљивих извора могуће је обезбедити: из биомасе, коришћењем енергије ветра, изградњом соларних електрана, повећањем удела малих хидроенергетских потенцијала у укупној производњи електричне енергије, као и из осталих извора (комунални отпад, геотермална енергија и др).

Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору Војводине, с обзиром на заступљеност пољопривредног подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске производње. Коришћење геотермалних извора треба усмерити у правцу производње топлотне енергије за потребе пољопривредне производње, бањског туризма, SPA центара (за које постоје исказани интереси инвеститора за даља улагања), загревање санитарне воде и просторија.

Енергија ветра за сада се још увек не користи на подручју Војводине, мада су предузете многе активности за омогућавање њеног коришћења. Израђен је WIND - атлас, са проценама брзине ветра на појединим локацијама. Соларна енергија има велику развојну шансу у туризму, здравству, као и пољопривреди. Поред тога соларну енергију је могуће користити као допуну у даљинским системима грејања, као енергент за апсорпционе расхладне машине, или као допуну класичним системима грејања. Постоји знатан потенцијал за коришћење соларне енергије у Војводини, који по инсолацији чини 20-30% већи интензитет од европског просека.

Повећање **енергетске ефикасности** потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Повећање енергетске ефикасности, већ сада постаје императив развоја енергетике и економичног коришћења енергије. Изградњом нових енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије свих корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

У циљу достизања једног од главних покретача нове економије, која се карактерише фузијом ICT и њихових примена, **електронске комуникације** се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавремених технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавремених медијума преноса, потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС, метропителен мрежа) уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора, као и подједнаке доступности свим оператерима.

Оптички каблови, у складу са плановима развоја надлежног предузећа за телекомуникације планирани су на релацијама од Новог Кнежевца према Кањижи, граници са Републиком Мађарском и насељима општине Чока - Врбици и Црној Бари.

Концепција и план развоја **поштанског саобраћаја**, заснована је на основним циљевима и обухвата пружање универзалне поштанске услуге, развој тржишта поштанских услуга, унапређивање квалитета поштанских услуга, сигурност и безбедност.

Основни циљ **заштите и уређења предела** је заштита, уређење и развој предела уз очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности.

Природне пределе у заштићеним подручјима планским решењима и плановима управљања заштити: обезбедити заштиту структуре предела и несметано функционисање природних процеса; обезбедити заштиту биодиверзитета и очување и успостављање еколошких мрежа; санирати нарушене природне и естетске вредности природних предела (ревитализација и рестаурација) у складу са режимом заштите; обезбедити ревалоризацију вредности и презентацију природних, културно-историјских и естетских вредности предела.

Развој руралних предела засновати на уважавању њиховог специфичног предеоног карактера, затечених вредности и капацитета предела, а урбаних предела, који су изложени бројним и конфликтним притисцима развоја, обезбедити кроз унапређење/очување слике и структуре урбаног предела и креирање позитивног архитектонског идентитета градова и насеља.

Приоритети заштите и уређења предела на простору обухвата Плана до 2015. године су: подручја посебних природних и културних вредности, туристичке дестинације (река Тиса), угрожени и деградирани простори у којима је потребно спровести мере санације и подручја под посебним притиском развоја (простори и насеља уз саобраћајне коридоре и нови инфраструктурни и енергетски системи).

Основни циљ **заштите природних добара и биодиверзитета** је заштита и унапређење природних добара и биодиверзитета. На заштићеним подручјима ће се спроводити мере заштите у складу са актом о заштити. На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и подручјима планираним за заштиту, спроводе се мере заштите станишта заштићених и строго заштићених врста, а на простору еколошких коридора, могу се планирати садржаји и активности у складу са мерама заштите еколошких коридора.

Приоритети заштите природних добара и биодиверзитета на простору обухвата Плана до 2015. године су: ревизија статуса (врсте, режима и граница заштите) раније проглашених заштићених подручја и усклађивање са важећом законском регулативом, санација деградираних простора и заснивање информационог система о заштићеним подручјима и биодиверзитету.

Заштита, уређење и **унапређење културног наслеђа** ће јачати привлачност и конкурентност подручја за инвестирање и развој туризма. Општина Нови Кнежевац припада банатском културном подручју (у ужем смислу севернобанатском културном подручју уз реку Тису), на њеној територији се налазе културна добра, као и културна добра од великог значаја, део простора (шири потез уз Тису) припада међународној културној стази, а код Мајдана је археолошки парк.

Концепција **заштите и унапређења животне средине** заснива се на:

- Очување природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће и остале потребе, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета), заштита природних и културних вредности кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- Планирању на основама одрживог развоја - планирање рационалног коришћења природних ресурса: земљишта, воде, сировина и других природних ресурса уважавајући "еколошки" капацитет простора, повећање коришћења обновљивих извора енергије;

- Начелу индустријске екологије, пре свега кроз превенцију и санацију, примена принципа предострожности за активности које могу да изазову већи еколошки ризик или неизвесност, примена санационих мера у деградираним и загађеним подручјима;
- Процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основу за планирање мера заштите. Интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте);
- Формирању заштитних зона и заштитних растојања око објеката са повећаним загађивањем и ризиком за животну средину и здравље људи.

Основни циљ у области **заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса** је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

Јединица локалне самоуправе у остваривању права и дужности у питањима заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, према Закону о ванредним ситуацијама, у обавези је да донесе план и програм развоја система заштите и спасавања на својој територији, у складу са Дугорочним планом развоја заштите и спасавања Републике Србије, образује Штаб за ванредне ситуације, усклади свој План заштите и спасавања са Планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике, изради и донесе Процену угрожености и План заштите и спасавања, које усклађује са суседним јединицама локалне самоуправе, као и да прати опасност, обавештава, предузима превентивне мере за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа, формира и организује цивилну заштиту.

Субјекти који обављају активности у оквиру којих су присутне, или могу бити присутне, опасне материје, а који управљају објектима специфичне делатности са аспекта ризика по живот и здравље људи, имају обавезу спречавања удеса и ограничавања утицаја у складу са Планом заштите од удеса. Севесо постројења имају обавезу израде планова заштите од удеса у складу са прописима из области заштите животне средине.

За постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе, како је дефинисано Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне.